

„Edinost“

Izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdani na leto glf. 21.—
Za samo večerno izdanje 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno, ~~po 3 nč.~~ Trstu zjutranje številke po 3 nč. večerne številke po 4 nč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nč. Izven Trsta po 1 nč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nč.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petiti. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahteve, domači oglasi itd. se računajo po pogodb.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Ne frankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravnništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzjavna in telefonična poročila.

(Novejše vesti.)

Dunaj 1. Ministerstva za notranje stvari, za trgovino in finance so izdala naredbo, s katero se zaradi kuge razširja prepoved uvoza in prevoza raznih predmetov iz Egipta na proizvode iz Portugalske.

Lvov 1. Novega grško-katoliškega nadškofa, mitropolita Knilovskega je tukajšnja grško-katoliška duhovščina o sprejemu pristržno pozdravljala. V nedeljo bo slovesna služba božja v stolni cerkvi; čitala se bo papeževa »bula« o imenovanju ter se vršila instalacija novega mitropolita.

Pariz 1. Vojni minister Gallifet je naznanil ministerskemu svetu, da z ozirom na tifozno mrzlico letos ne bo velikih vaj 5. in 8. voja. Na mesto istih bodo se vršile garnizijske vaje.

Washington 1. Proračun mornarice za prihodnje leto se je znatno zvišal. 18 milijonov dolarjev se zahteva za pomnožitev brodogradnje.

Buenos-Ayres 1. Vlada je predložila kongresu zakonski načrt, glasom katerega bi imelo 44 centov v zlatu veljati toliko kakor en pijaster v papirju.

Rennes 1. (Pravda Dreyfus.) Priča Germain pravi, da je leta 1886. posodil v Mühlhausenu Dreyfusu konja, na katerem je sledil nemškemu manevrom v Alzaciji, kar Dreyfus zanika.

Poročnik Bernheim pravi, da je v Rouenu obveščal Esterhazyja ter mu dajal listine o topničarstvu, katerih ni mogel dobiti nazaj.

Bivši poročnik Gruyène izjavlja, da je bilo za častnike lahko, videti iz bližine top »120 court«. Tudi kapitan Carvalho pravi, da navodilo o streljanju z novim topom ni bila nikaka skrivnost. V istem zmislu so se izrazile druge priče.

Berolin 1. Kakor javlja »Berliner Correspondenz«, je vlada več uradnikov politične uprave postavila s čakalnino začasno v pokoj, ker da ne odgovarjajo velikim zahtevam sedanje dobe.

Pariz 1. Tukaj in v Reimsu so bile danes hišne preiskave zaradi zadnje zarote; zaplenili so važne listine.

Belgrad 1. Preiskava v stvari »atentata« je dovršena. 16 oseb so izpustili. Pašića, Taušanovića, polkovnika Nikolića in urednika »Odjeka«, Protića, tožijo zaradi veleizdaje, a 10 drugih zaradi razžaljenja veličanstva. V četrtek se začnejo razprave.

Socijalni utrinki.

VII.

Bratstvo.

Trobasedje bojnega klika v dobi velike francoske revolucije, ki je razglasila človečanska prava in v eni noči odpravila vse fevdalne privilegije, je završilo s besedo »bratstvo«.

Liberté, égalité, fraternité....

Videli smo, kakšna je svoboda, kakšna je enakost, odnosno enakopravnost, — oglejmo si še, kakšno je bratstvo v senci kapitalizma. Ravno tako bi pravzaprav lahko dejali: ljubezen. Kajti idealno in dejansko bratstvo izvira iz idealne in dejanske ljubezni; še več: bratstvo in ljubezen sta samo dve besedi za en pojem.

Tukaj mislim na tisto ljubezen v širšem pomenu besede, ki se ne omejuje na dvoje bitij ali

na majhen krog ljudi, n. pr. na lastno družino, na lastni narod itd., ampak na ljubezen, ki obsega vse ljudi, tako, katero jo je Krist učil z besedami: ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe....

Taka ljubezen je bratstvo.

A kje je je najti v prostiranih krajih, nad katerimi je kapitalizem razširil svoje peroti?! Ali je taka ljubezen, ali je tako bratstvo v kapitalistični družbi sploh mogoče?

Ne! Takega čustva ne najdemo v današnji organizaciji družbe, ne zaradi tega, ker bi bil ves svet moralno pokvarjen, ker bi bili vsi ljudje hudobni in bi drug drugega sovražil iz samega veselja, temveč, ker je v sedanjih razmerah dejansko bratstvo nemogoče.

Življenje je v našem času boj za obstanek. To je utemeljeno v razmerah, toda ne v prirodnih, ampak v tistih, ki jih je ustvarilo moderno gospodarstvo. Z besedami si ljudje lahko izražajo vzajemno ljubezen, dejanski je ne morejo izvrševati. V boju ni ljubezni!

V besedi »bratstvo« je že izražen nekakšen pojem enakosti. Nemški pregovor pravi: »Gleiche Brüder, gleiche Kappen« in gotovo si je res težko pomisliti stariše, ki bi s svojimi otroci v pomembnih rečeh brez vzroka ravnali neenako. Bratstvo, za katero je šlo ob zaključku minolega stoletja in začetkom tega toliko milijonov Francozov v boj, ni moglo biti drugačno. Francoska revolucija je podrla trdni grad starega fevdalizma, proglasila je enakost vseh ljudi, a bratstva — vendar ni uresničila. Enakost, za katero je teklo toliko krvi, je bila samo akademična; revolucija je pomela eno vrst privilegijev, a odprla je drugi svobodno pot. Industrija, ki se je vsled mogočnega razvoja tehnike, vsled iznajdbe para, vsled odkritja Amerike in skrajšanega pota v Indijo, že v minolemu stoletju jela dvigati in izpodrivati manufakturo, je potrebovala novih oblik, potrebovala je tudi svobode za sebe, a bratstva vseh ljudi ni mogla potrebovati. Kdo bi stregel strojem, ako bi vsi ljudje bili bratje? Stara aristokracija je bila odpravljena, a nova, četudi brez grbov in naslovov, se je porodila: visoka finance, baroni dimnikov, knezi po milosti rudnikov. Kdo bi tem novim velikašem čistil čevlje, ako bi bili vsi ljudje bratje?

Kaj zato, če so res vsi ljudje?! Kaj zato, da so vsi enako rojeni, da bo umreti vsem, da narava sploh ne dela bistvene razlike med njimi? Kaj za to, da je po naravi človek človeku potreben?! Kapitalizem, ki se je razvil po pokopu glavnega fevdalnega voja, potrebuje podrejenih ljudi, služabnikov, hlapcev. Da jih more kakor take rabiti in siliti jih na delo v svojo korist, jih mora držati v takih gmotnih in duševnih razmerah, da bodo morali sprejemati njegove službe.

V tej, skoraj že neverjetni neenakosti ljudi je bratstvo nemogoče. In ljubezen? — Kako naj suženj ljubi svojega zatiraleca, kako naj gospodar ljubi podjarmljene množice, katerih se boji, vedé, da bodo danes ali jutri tirjale svoja prava. In gospodarji sami med seboj? Klanjajo se drug drugemu, a vedno se boje medsebojne konkurence in gospodarsko se skušajo zavratno ugonobiti med seboj.

In delavci, ki vedó, da ni dela za vse, se sujejo in pehajo pred tvorniški vrati, in vse bratstvo in ljubezen izginjata, kadar se jih stopuli za eno škorpjico kruha.

Med brati bi morala vladati odkritosrčnost; a v teh razmerah je iskrenost skoro toliko kakor neumnost. Nihče si ne upa, da bi drugemu razodel svoje misli, ker se boji, da bi drugi porabil to v svojo korist, a v njegovo škodo. Tu izginja vsako mejsebojno zaupanje in ljudje žive v »civilizovanem« svetu kakor zveri po gozdu, druga se boječa druge, druga skrivaj prežeča na drugo. Vse količkaj idealnejše vezi med raznimi skupinami ljudstva so potrpane in ljudje si postajajo bolj tuji od dne do dne.

A tako mora biti v kapitalistični družbi, ki prav za prav ni več družba, ker ni ničesar, kar bi posamične dele družbe spajalo vzajemno. Tako mora biti, ker je bistvo kapitalizma velikanška neenakost posamičnih plastij družbe, iz katere izvira boj vseh proti vsem, boj vsakega posamičnika za svoj obstanek, boj različnih skupin, narodov, razredov, spolov za svoja prava.

Vojna ne pozna bratstva in ljubezni. In gospodarski boj se neprenehoma poostruje. Čim bolj se na eni strani množi kapital, čim bolj na drugi strani beda narašča, čim večja je torej gmotna različenost: tem brezobzirnejši je ta boj: nihče ne prosi več milosti, nihče ne daje pardona; kdor more, skuša drugega uničiti gmotno.

V tem besnem, pogubnem vrvenju bi bilo blazno iskati bratstva in ljubezni. Bilo bi pa tudi naivno, upati, da je z samim naukom ljubezni možno pomagati. Dejansko bratstvo je nemogoče; to smo videli. Sama ljubezen v srečo je pa brez koristi. Da pride res ljubezen zopet na svet, se morajo razmere temeljito izpremeniti.

Kako? To preiskovati, je naloga socijologu?

Francoska revolucija je v idealnem vzletu dvignila trobojnico z zlatim napisom: »Svoboda, enakost, bratstvo«. Proklamirala je človečanska prava, dekretirala je odstranitev privilegijev, prelivala je svojo in tujo kri za vzvišene idejale.

Sto let pozneje ni na svetu ne svobode, ne enakosti, ne bratstva. Pot francoske revolucije je bila zgrešena. Ona je videla učin, ne pa uzrokov.

Da se uresničijo zlate besede starih idealistov, treba drugače pričeti delo. K viru se moramo podati, s korenino izkopati strupeno biljko. Uzrok tiči v gospodarskih razmerah; da zamorecjo zasijati svoboda, enakost in bratstvo, mora kapitalizem propasti. (Pride še.)

Razsodba najvišjega in kasacijskega sodišča v kazenski stvari

g. župana Devinskega, Miroslava Plesa, se glasi: K št. 8499.

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

C. kr. najvišje in kasacijsko sodišče je sklenilo v nejavni seji in s pritjevanjem e. kr. generalne prokurature, da se ničnostni pritožbi obtoženca Miroslava Plesa proti razsodbi e. kr. deželnega kakor sodišča I. stopinje v Trstu od dne 18. novembra 1898. opr. št. Vr. IX. ^{1700/98}/₂₂₀, s katero je bil isti zaradi sokrivde na zločinu javnega nasilstva v zmislu §§ 5 in 85-a kaz. zak. obsojen na 8 mesecev težke ječe, poostrene z enim postom vsaki mesec, z obzirom na § 5. zakona od 31. decembra 1877. drž. zak. za l. 1878. št. 3. in § 288. 1 ka. pr. reda — ugodil, da se raz-

sodba e. kr. deželnega kakor sodišča I. stopinje v Trstu od dne 18. novembra 1898. opr. št. Vr. IX. ¹⁷⁰⁰⁻⁰⁸ ₂₂₀ glede imenovanega Miroslava Plesa razveljavi in stvar napoti e. kr. deželnemu sodišču v Trstu v ponovno razpravljanje in presojevanje.

Razlogi:

Ničnostna pritožba, ki jo je vložil obtoženee Miroslav Ples, sklicuje se na § 281. št. 5. kaz. pr. r., je opravičena.

V razlogih razsodbe se navaja, da je sodišče svoj izrek o krivdi, da je Ples v početku in nadaljevanju nasilsteve, ki so se vršila na šolskem poslopiju Lege nazionale, ploskal v roke in kričal »dol z lego«, opirala poglavito na njegovo priznanje. **A Ples ni priznal del, katerih ga dolže.** On trdi nasprotno, da se je pokazal samo enkrat na vratih svoje hiše, da bi poklical svoji hčeri. O tej priliki da je nekdo zavpil: »živio župan«, in on da je v glasu, očitačočem in grnjačočem silovitosti, ki so se baš godile, odgovoril: »bravi, bravi, fantje, lepo delo delate, boste dali že račun«. Ta nagovor pa se v razsodbi, kjer se navaja domnevano Plesovo priznanje, ponavlja le deloma: dostavek »boste dejali že račun« se je zamoledal. **Ravno ta dostavek pa je pripraven dati besedam obtoženca povsem drug pomen.**

Nadalje ne izhaja iz navedeb obtožencev Josipa Terčona in Avgustina Gabrovec, naštetih v razlogih razsodbe, o času, v katerem se je Miroslav Ples pokazal na vratih, katere navedbe pa sicer niso soglasne, **da bi bil Ples stopil na sredo med razgrajalce ali v njih obližje, kakor se to navaja v razlogih.**

Vsled teh **znatnih nasprotij** o odločilnih dejstvih med navedbami razsodbe in med zapisniki o zaslišanju, je razsodba nična po § 281. št. 5. kaz. pr. r.

Ista ničnost pa obstoji glede razsodbe tudi še v drugem oziru.

O presojevanju in ustanovitvi hudobnega namena je sodišče izreklo, da je Ples ravnal v sporazumu z razgrajalci (o čemer se ne razločuje, je-li kakor moralni provzročitelj ali pa samo kakor pomagalec) in da je isti že vedel v naprej, kaj se ima zgoditi dne 14. septembra. O tem pa **sodišče ni niti najmanj uvaževalo izpovedeb prič Ivanke vd. Neumann, Marije vd. Mandelik, duhovnikov Josipa Ušaja, Alfonza Poljšaka, Josipa Poljšaka in Henrika Črničarja, glasom katerih je bil obtoženee že v početku nemirov v skrbih, ves prestrašen in prepaden ter je grajal izgrede in prosil priče, naj mu svetujejo, kako bi mogel izgrede zatreti, ko mu je na razpolago samo en orožnik, katerega pa ni mogel pripraviti, da posreduje.** Ta dejstva pa so odločilnega pomena za pravo oceno sokrivde, katere je obdolžen Ples. In okolnost, da se jih ni upoštevalo, tvori zamudo, ki nasprotuje § 270. št. 7. kaz. pr. r., katera zamuda je isto tako obsežna v § 281. št. 5. kaz. pr. r.

Pobijana razsodba se je morala torej v točkah, ki se tičejo obtoženca Plesa, ovreči in kazenska stvar upotiti prvi instanci v ponovno razpravljanje in razsodbo v tem obsegu, dočim pretresovanje nadaljnjih ničnostnih razlogov, na katere se opira Ples, odpada kakor brezpredmetno.

C. kr. najvišje in kasacijsko sodišče.

Dunaj, 20. junija 1899.

Politični pregled.

TRST 2. septembra 1899.

K položaju. Baron Chlumetzky je došel predvečerašnjem v Budimpešto. Posvetoval se je z ministerskim predsednikom ogerskim, Szellom. Posvetovanja so baje trajala več ur. Razgovarjala da sta se o političnem položaju, oziroma o krizi v Avstriji in o volitvah v delegacije.

Nemški listi pa javljajo, da se je baron Chlumetzky takoj po avdijeniji v Išlo podal na Dunaj, kjer je imel pogovore z večimi svojimi somišljeniki, zlasti iz liberalnega veleposestva. Poročal da jim je o utisu, ki ga je prejel na avdijeniji pred cesarjem.

Po teh poročilih bi bilo soditi, da je baron Chlumetzky na avdijeniji v Isehu prevzel nalogo, da bo posredoval na dve strani. Pri svojih nemško-liberalnih prijateljih bo posredovati v tem zmislu, da bi vsaj o volitvah v delegacije in o razpravah o sklenjenih pogodbah z Oggersko odnehali od obstrukcije;

z Oggersko vlado pa ima določiti, kaj bo storiti, ako se pokaže, da ni misliti na to, da bi se vprašanje o nagodbi rešilo parlamentarnim potom in kaj bo storiti, ako obstrukcija prepreči volitve v delegacije. Morda se misija barona Chlumetzkega razširja še dalje preko tega okvirja, morda je on določen »poštenim mešetarjem« med večino in zmernejimi skupinami opozicije, da bi vendar prišlo do kakega modus vivendi?!

Morda. Ali pa je celo baron Chlumetzky »bodoči mož«, morda hoče on sam vzeti stvar v roke in poskusiti, da se pomiri vihar, besneči med strankami?! Zadnja »Neue Freie Presse« zatrja sicer, da v nemškoliberalnih krogih ne goje nikakih posebnih nad, marveč da so prepričani, da je pozivu barona Chlumetzkega jedini ta namen, da bi se o potovanju cesarjevem na Češko duhovi nekoliko pomirili. Tu da ni nikakor ni govora o kakem resnem koraku do preobrata.

Vendar se zdi pražkim »Narodnim listom« potrebno, da o pravem času opozore gospodo na Dunaju, česa imajo pričakovati, ako bi grof Thun ali kdo drugi odpravil jezikovne naredbe. Na mesto nemške stopi — češka obstrukcija, ki prepreči volitve v delegacije.

Tudi »Politika« meni, da vlada zopet ponovi poskus v ta namen, da se ožive ohromeli udje parlamenta. V središču pogajanj bodo zopet jezikovne naredbe. Iz tega pa sledi, da bodo člani češke delegacije prvi povprašani za njih menenje. Razgovor, ki ga bodo imeli te dni zaupni možje češkega kluba z ministrom drom. Kaiziom, bodo odločilni za prihodnje vedenje tega poslednjega v kabinetu. Toliko je že danes gotovo, da se dr. Kaizl ne postavi na stališče, ki bi bilo nasprotno sklepom njegove stranke in da brez privoljenja somišljenikov ne postavi svojega podpisa na naredbo, s katero naj bi se oktroiral kakov jezikovni zakon.

Ruski »Svët« o razmerah v Avstriji.

Petrograjski »Svët« (generala Komarova) se bavi na uvodnem mestu z avstrijskimi odnosi in povdarja zlasti, kako se Nemci, videči, da naj bi tudi Slovani zadobili mrvico pravice, vrgli krinko z obraza in kako prireajo revolte tudi proti državni avtoriteti. Raje bi hoteli, da se Avstrija pogubi, nego da bi se resno izvajal izrek, ki je zapisan na dvorni palači na Dunaju: Iustitia regnorum fundamentum.

Ali na srečo Avstrija ne obstoji zgolj ad majorem gentis germanicae gloriam. Cesar Fran Josip ne misli na to, da bi se odpovedal prestolu Nemčiji v prilog in da bi Avstrija prišla v berlinsko podrejenost. Pod njegovim žezlom biva več Slovanov nego Nemcev. Slovani so bili vsikdar zvesti svojemu monarhu in so brez godrnjanja žrtvovali svojo kri in imetje na oltarju domovine, in to tudi tedaj, ko so jim nakladali vse dolžnosti, pravice pa so priznavali Nemcem in Madjarom. Ohranili so zvestobo in ostali s skromni — morda preskromni. Oni ne zahtevajo prvenstva v državi, do katerega bi imeli pravico po svojem številu, zgodovini in kulturi, ampak se zadovoljujejo z enakopravnostjo. Avstrija obstoji in bo obstajala tudi v bodoče na jezo nemških upornikov; zato pa mora oficijelna Avstrija dokazati tudi z dejanji, da jej zakon in pravica nista prazni besedi in da ima jednako mero za vse državljane.

Spor med Anglijo in Transvaalom.

Predsednik južnoafriške republike je sklical preivčerašnjem obe zbornici volksraada v tajno sejo. Posvetovali so se o zadnji brzojavki angleškega ministra za kolonije, Chamberlaina. Državni tajnik Reitz je prečital parlamentu predloge, ki jih je stavil Transvaal Chamberlainu, toda neslužbenim potom. Chamberlain je odgovoril, da bi uvaževal te predloge, ako bi se mu stavili definitivno. Sicer pa je prepričanje obče, da je malo nade do ohranitve miru, ker Anglija hoče imeti vojno, da bi ugonobila neodvisnost Transvaala. Zato pa se obe strani pridno pripravljajo na vojno. Ali, kakor bi se zdelo čudno na prvi pogled, tako resnično je vendar, da se tudi Anglija spušča v velik riziko. V prvo ji bo že Transvaal s svojimi zavezniki jako trda kost. Ali nevarnost bi jej utegnila priti še od druge strani. Domači črne bi utegnili porabiti priliko te vojne za svoje osvobojenje iz angleške odvisnosti. Zlasti med Culukafri je baje že sedaj opaziti neko gibanje.

Domače vesti.

Na slavlje »Slave« pojedemo jutri vsi, ki vemo ceniti vzgledno delovanje tega društva. Kakor je bilo doslej na vseh slavnostih, tako smo uverjeni, da se tudi jutri snide pri sv. Mariji Magdaleni spodnji velika družba slovenskih narodnjakov in rodoljubnih žen, da se tam, tikom ob istrski meji, osokolimo za nadaljne borbe za pravo naroda. Na svidenje torej!

»Lavoru«. Kar se »Lavoru« jako zanima za kazensko stvar gospoda župana devinskega, opozarjamo ga na razsodbo najvišega in kasacijskega sodišča, ki jo prinašamo danes na drugem mestu. In ker moramo misliti, da se za »Lavorom« tudi njegja čitatelji zanimajo za stvar in se je bati, da so isti po izjavah v »Lavoru« zašli na kriva pota v umevanju te stvari, bi bilo le želeti v interesu justice — ki je kardinalni pogoj urejenim razmerjem v človeški družbi — da bi »Lavoru« krivo umevanje svojih čitateljev spravil zopet na pravo pot s tem, da bi razsodbo najvišega sodišča priobčil doslovno.

Racijonelno gospodarstvo. Pišejo nam: Cenjena »Edinost« je že večkrat pisala, da na magistratu ni racijonelnega gospodarstva. Kaj pa more biti to, sem si mislil. Ubijal sem si glavo, a umeti ni mogla moja trda buča. Danes pa sem jo pogodil in poskočil sem samega veselja, da sem bil tako srečen, da sem se rešil teh mislij, ki mi niso dale miru po noči in po dnevu. Poslušajte me, stvar je taka:

Da me boste bolje umeli, gospod urednik, dati Vam hočem najprej primero. Kolikor je meni znano, bivate Vi, g. urednik, nekje tam gori na hribu pri sv. Alojziju. Pred hišo (Ne, za hišo! Urednik.) imate vodnjak. Ker pa nočete piti vode iz vodnjaka, skobacate se nekega lepega dne v vodnjak, vzamete seboj motiko in se lotite kopanja. Vi kopljete toliko časa globoko pod zemljo, dokler ne prilezete pod bolnišnico (prav tam blizu, kjer je oddelek za noree) — zopet na svetlo. S tem svojim kopanjem pod zemljo ste pustili za sabo — kaj ne, gosp. urednik? — pot, recimo ji rov, ali pa »galerijo«, po kateri se Vam bo otekala voda iz Vašega vodnjaka. Vam ne bo treba več »kalati« vode, temveč, kadar boste žejni, pošljete koga po svojo vodo pod bolnišnico in za pot mu daste »fliko«.

Kaj ne, da je to prav »fino«. Vsi Tržačanje bi vas hvalili, rekli bi Vam, da znate prav imenitno gospodariti. »Agraria« bi Vam dala kakor uzornemu gospodarju častno diplomu in jaz bi Vas pohvalil z besedami: »M...! Ti pa znaš, Ti znaš racijonelno gospodariti.«

Prav tako in nič drugače se ni zgodilo pri Sv. Ivanu. Po Sv. Ivanu teče voda. Tu ima magistrat vodnjak. Po vodovodu teče ta Sv. Ivanska voda do gledišča Rosseti in gre dalje do velikega trga.

Ker Sv. Ivančanom primanjkuje vode, plačuje magistrat voznike, da hodijo z vozovi k gledišču Rosseti prav po tisto vodo, katera je bila prej pri Sv. Ivanu in je vozijo v sodih nazaj k Sv. Ivanu, ko se je gosa voda lepo sprehodila po Acquedotu.

To je torej tisto presneto »racijonelno gospodarstvo«, o katerem pravite, da ga ni na magistratu. Ko bi bilo tam »racijonelno«, mislil bi bil, da bi kje drugje na svetu ne vozili vode na sprehod, ko so vendar naši stari »nonoti« v onih starodavnih časih, ko ni bilo še vse divje in niso poznali tudi Lahij svoje dvetisočletne kulture — ko so vendar oni naši stari »nonoti« točili vodo pri izvirku. A kaj hočemo, dvetisočletna kultura nas je potisnila iz našega divjastva v prosvitljeni vek, v dobo napredka, v dobo 2000-letne kulture!

To je »racijonelno gospodarstvo« tržaškega magistrata, kaj ne, g. urednik?

Nečuvno preziranje. Pišejo nam: Dopisnik v cenjeni »Edinosti« od 23. m. m. je povsem opravičeno tožil radi preziranja našega jezika na postaji v Nabrežini. Tu je vse nemško in italijansko, kamor se človek ozira. Slovenski jezik se prezira popolnoma. Klicanje o dohajanju in odhajanju vlakov, lepaki in vsa za občinstvo najvažnija naznanila — vse je le v tujih jezikih, le v deželnem jeziku ne vidiš ni črkice. K večjemu da je v kakem skritem kotu kako naznanilo od e. kr. na-

mestništva: kje da je kuga med svinjami ali ovčami. Slovenskih tiskovin bi zastoj iskal.

Južna železnica ima tu jako veliko prometa z našim ljudstvom, z bok česar bi bilo tudi v nje lastnem interesu, ako bi popolnoma ustrezala občinstvu.

Že pred leti se je nabrežinsko županstvo pritožilo, oziroma prosilo ravnateljstvo južne železnice. To prošnjo je podpisalo sedemnajst županov okraja komenskega. A do sedaj, po dveh letih, se še ni zljubilo ravnateljstvu železnice, da bi vsaj odgovorilo na ulogo 17 županov!! Pred 6 mesece je tukajšnje županstvo prosilo za rešitev omenjene prošnje, a tudi na to zadnjo prošnjo ni dobilo nikakega odgovora!! To je že skrajno preziranje, to je ostenativno žaljenje narodnosti v deželi!

Ko vidimo torej, kako ravnateljstvo južne železnice demonstrativno — pušanje na strani zakone najprimitivnejše uljudnosti, običajne v običevanju med omikanimi ljudmi — prezira poklicane zastopnike naroda, ne preostaje nam drugo, ako res hočemo na svoji zemlji uživati svoje pravice, nego da začne zahtevati ljudstvo samo, in to energično in ob vsaki priliki.

Vendar bi pa želeli, da bi nabrežinsko županstvo ponovno urgiralo rešitev one prošnje, oziroma pritožbe 17 županov. Mi ne smemo molčati k temu, da bi take prošnje ležale nerešene mej zaprašenimi akti!

Pomagalo je!! Iz sv. Ivana nam pišejo: Opozorjamo vse vinogradnike tržaške okolice notri užitinske črte, naj zahtevajo slovenskih zapisnikov o pogodbi za vino. Finančni organi imajo sedaj take zapisnike s boj. Resnici na ljubo moramo povedati, da v našem okraju komisija — oziroma njeni člani — govore in sestavljajo zapisniki v čisti, pravilni slovenščini. Mi mislimo, da bi se bilo to lahko zgodilo že prej, ne da bi bilo treba strašiti z ministrom Kaizlom, da smo dosegli to, kar nam gre po božjem in človeškem zakonu. Hkratu se nam vsiljuje misel, da je bil na tem kriv kak uradnik srednje vrste, ki to določa in da ravnatelja ne zadevja nikaka krivda. Tako je soditi že po tem, da je takoj odpravil ta kričeči nedostatek. Upamo, da nam prihodnje leto ne bo trebe šele izsiljevati teh pravic.

Kmetijska družba bo imela svojo sejo v torek 5. t. m. ob 7. uri zvečer.

Za zastavo pevskega društva »Zarja« v Rojanu je daroval odbor »Rojanskega konsumnega društva« 20 gld. Hvala, pristočna hvala slavnemu odboru, ki poleg tega, da je delovanje konsumnega društva znal spraviti v pravi tir, kaže, da tudi drugače ne pozablja svojo narodno dolžnost.

Pevsko društvo »Adrija« v Barkovljah se udeleži korporativno in z zastavo slavnosti desetletnice in blagoslovljenja nove društvene zastave pevskega društva »Zarja« v Rojanu.

»Zvezda«. Na novo ustanovljeni pevski odsek »Zvezda« bralnega društva pri Sv. Ivanu, priredi v nedeljo, dne 10. septembra — svojo prvo veselico na vrtu »Narodnega doma«. Želeti bi bilo, da se te veselice udeleži mnogo občinstva, ker je čisti dobiček namenjen za osnutje novega bralnega društva na »Sovranišču« pri sv. Ivanu. Program se objavi o pravem času.

Občni zbor »Slovenskega pevskega društva« bo, kakor že prijavljeno, v petek, 8. septembra t. l. ob 2. pop. v delavskem podpornem društvu se sledečim vsporedom: 1.) Nagovor predsednika; 2.) Poročilo tajnikovo; 3.) Poročilo blagajnikovo; 4.) Prememba pravil; 5.) Eventuelni predlogi. 6.) Volitev novega odbora.

Na e. k. pripravnielci za srednje šole na Proseku se otvori novo šolsko leto s 8. sv. mašo dne 16. septembra t. l. ob 8. uri.

Vpisovanje bo 16. in 17. septembra dopoldne. Na upisovanje naj privedejo učence njih stariši ali namestniki. Učenci morajo predložiti zadnje šolsko spričevalo, krstni list in zdravniški spričevali o cepljenji koz in o zdravih očeh.

Od sv. Jakoba nam pišejo: Ponosni smemo biti mi župljani pri sv. Jakobu — in z nami vsi tržaški Slovenci — da imamo tu toli krasen pevski zbor, kakor je oni naše bratovščine sv. Cirila in Metoda. Ta zbor in njega pevovodja sta si pridobila že velikih zaslug. Le žal, da podpora, ki jo dobiva ta pevski zbor, je prepičala in ne odgovarja zaslugam. Sploh je še mnogim naša bratovščina

deveta briga. In vendar je prispevek tako mal, da bi lahko pristopil sleherni naš rojak. Taka brezbriznost zasluži vso grajo.

Koliko truda stane naše pevce že skrb za petje v treh tržaških cerkvah! In to vsako nedeljo in praznik pri 6 službah božjih. Vsaki teden imajo po 4—5 vaj, kar je mnogo za delaveca, ki se muči od zore do mraka. In kolik je še le trud pevovodje!

Upamo pa, da se sedaj, ko je naše občinstvo na obletnici »Del. podp. društva« občeudovalo sijajne uspehe tega zbora, vzbudi več zanimanje. No, saj nam pokaže udeležba na veselici, ki jo priredi naš veliki pevski zbor dne 10. septembra, da-li je opravičena ta naša nada in da-li bo naše občinstvo odslej izdatneje podpiralo one, ki toliko delajo in se trudijo?!

Dražbe premičnin. V ponedeljek, dne 4. septembra ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici Corso št. 1, palice in daljnogledi; v ulici Farneto št. 26, študentska oprema, žajfa (milo) in sveče; v Barkovljah št. 298, stroj in vrvi; v ulici dell'Istituto št. 22, hišna oprava; v ulici Barriera Vecchia št. 8 in 27, krčmarska oprema; v ulici Sette Fontane št. 31, hišna oprava; v ulici Fontanone št. 18, hišna oprava.

Čegav je bil voziček?! Pišejo nam: V noči mej minolo soboto in nedeljo ob 1/2 1 uri sta šla iz svobodne luke viši finančni stražnik Josip Bekar in stražnik Valentin Pupis v kasarno na Belvederju. Na cesti, ki vodi na Greto, sta opazila osebo, ki se jima je zdela jako sumljiva. Njiju sum je bil opravičen, ker je ona oseba, čim je opazila finančna stražnika, jela teči. Hitela sta tja, kjer je popred stala ona oseba. In glej, na mestu sta našla voziček, kakoršnje rabijo navadno v magazinih, vreden kakih 25—30 gld. Dogodek sta prijavila inspektoratu na Belvederju. Čegav je bil torej ta voziček? Kogar zanima, more kaj več poizvedeti pri višem finančnem stražniku Bekarju ali pa na policiji.

Iz-pred naših sodišč. Dne 1. t. m. so bili obsojeni zaradi zločina proti uravnosti 52-letni Jurij Samec na 13 mesecev, 18-letni Josip Kocijančič na 1 mesec in Gašpar Otto, iste dobe, na 6 tednov ječe.

38-letni eigan Mihael Hudorovič, ki je dne 23. julija t. l. iz ljubosumnosti pretepal Katarino Hudorovič in se zoperstavljal orožniku, ki ga je hotel aretirati, je dobil 4 mesece ječe.

24-letni Anton Kerburek z Reke je bil zaradi tatvine obsojen v 6 mesecev ječe.

Isto kaznen je dobil 26-letni Natal Samlič iz Juričev, ker je pretepal lastno mater.

Nezgoda na kolodvoru v Nabrežini. Ignacij Šuban je nalagal kamenje na železniški voz, kar se mu je zdrnil težak kamen, ga vrgel na tla ter mu padel na prsa. S prihodnjim vlakom so ponesrečenca prepeljali v tuk. bolnišnico. Ponesrečenec je strtil nekoliko reber.

Zgodbe iz zakonskega življenja. 46-letni Josip P. je v pijanosti pretel svoji ženi ter razbijal po hiši. Poklicali so g. Trevesa, ki mu je dal obleči prisilni jopič ter ga spraviti v bolnišnico.

33-letno Marijo Frankovič iz ulice Sporecavilla so sprejeli v bolnišnico, ker jo je soprograil v prepiru na očesu z šilom; bati se je, da reva izgubi vid.

Požar. Sinoči okoli desetih je nastal ogenj na Isterski cesti št. 2 v tamošnji kolarnici in bližnjem hlevu, prav blizu šole družbe sv. Cirila in oda. Se-le okoli 12. ure je bil požar pogašen. Škode je blizu 6000 gld., ki pa je pokrita z zavarovalnino; za vzdrževanje reda je skrbelo razven redarjev tudi vojaštvo.

Največja muka današnjega časa je cela armada živčnih in srčnih bolečin, želodčnih boleznij, pomanjkanja krvi, bledolčnosti i. t. d., katerim so jele poganjati korenine že v otroški dobi z vzburljivimi pijačami kakor so vino, pivo in prav posebno bobova kava, katera tako zelo škoduje našim živcem in povzroča srčne hibe. Nobena hišna gospodinja, zlasti nobena mati bi ne smela dajati mladim ljudem pri hiši bobove kave, ako enkrat spozna ta dokazani vzrok poznejših bolezni. K sreči je pa sedaj mogoče mesto bobove kave privaditi se Kathreiner-Kneippovi sladni kavi, katera ima duh in okus po bobovi kavi in katero se lahko in brez težave upelje v blagor cele družine. Sprva naj se upotrebja tretina Kath-

reinerjeve sladne kave kot primes k dvem tretinam bobove kave, pozneje pa vsake kave pol, se zme-ljeta obe skupaj in se pripravi kava na običajen način prv skrbno. Nenavadno dobri, prijetno mili okus bode gotovo vsakogar iznenadil. Toda dolžnost, nujna vestna dolžnost je, otroke ne več vaditi na bobovo kavo. Skuha naj se jim prav močno Kathreinerjevo sladno kavo in naj se jim jo da, kakor navadno, z mlekom in sladkorjem. Pravo veselje bode gledati, kako izvrstno ugaja malim ta kava, kako pri tem cvetó in rastejo. Toda tudi bolniki in slabotneži, kadar se enkrat privadijo čisti Kathreinerjevi kavi in njenim posebno dobrodejnim učinkom, jo pijo vedno rajši. Pri njih kakor pri otrocih je to dokazala že tisočera izkušnja. Važno pa je, da se rabi vedno »pristni Kathreiner« v znanih izvornih zavitkih.

Opozorjamo na oglas fotografa Jerkiča v Gorici. Razglednice iz tega atelier-ja so zares lepo in veleukusno delo. Priporočamo jih torej slavnemu občinstvu.

Brzjavna in telefonična poročila. (Zadnje vesti.)

Dunaj 2. Baron Chlumetzky se je povrnil iz Budimpešte in je odpotoval, ne ve se kam.

Zakupl 2. Cesar je ob 8. uri zjutraj v košiji došel na lice vaj. Vreme je deževno.

Petrograd 2. Car in carica ruska s tremi hčerami so se podali včeraj popoldne na krovu parnika »Aleksandrija« iz Petrovega dvora v Kronstadt, kjer so prestopili na parnik »Santander«, ki je danes predpoludne odplul na morje.

Pretorija 1. Zbor 200 Nemcev je sklenil, da južno-afričanski republik ponudi svojo pomoč, da pa stavi zahtevo, da bodo Nemei v slučaju vojne bojevali pod voditelji, ki si jih izvolijo sami.

Pariz 2. Freycinet objavlja v »Figaro« pismo, v katerem protestuje proti izvajanju Monota in trdi, da ni izrekel nikakega menenja o izidu Dr y-fusove pravde, ampak da je rekel le, da naj bi sodba vojnega sodišča pomirila Francijo.

Kristijanija 2. Včeraj zvečer se je v navzočnosti kralja otvorilo norvegiško narodno gledališče.

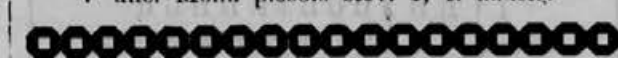
Pariz 2. Agencija »Havas« je prejela iz Oporta sporočilo, da so se pripetili zopet trije slučajni kuge.

Dr. JOSIP MARTINIS

doktor vsega zdravilstva in specialist za očesne bolezni se je preselil

v ulico Valdirivo šte. 3, I. nad.

Ordinira na domu vsaki dan od 8 do 8^{3/4} zjutraj in od 1 do 2 popoldne. — Za uboge od 2 do 3 v ulici Molin piccolo šte. 1, I. nadstr.

C. Klemt.
Tovarna za zatvornice (Jalousien)
Braunau na Bavarskem.
Priporočam svoja 6-kratno odlikovana novovrstna lesena zastirala (Rouleaux), zatvornice in obok-nice na valjček. — Cenik gratis.
Agentje
— privatne odjemalce se iščejo. —

Razglednice

krasno dovršene 25 gld. tisoč izdeluje **Ant. Jerkič**, odlikovan fotografski atelier v Gorici. Kraje pride na željo p. n. naročnika brezplačno fotografovat.

Objava.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da odprem 7. septembra zopet gostilno v ulici Irene št. 1. — Točil bom vedno, kakor do sedaj, pristna naravna istrska, dalmatinska in vipavska vina. Pivo Steinfeldsko.

Točna postrežba in sveže jedi. Za obilen obisk se priporoča udani

Fran Potočnik.

Njega svetost Papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Lapoponi-ju g. lekarnarju G. Piccoli-ju v Ljubljani prisrčno zahvalo za doposlane jim stekleničice

tinkture za želodec

in so njemu z diploma dne 27. novembra 1897, podelili naslov „**dvorni založnik Njihove svetosti**“ s pravico v svoji firmi poleg naslova imeti tudi grb Njihove svetosti.

Imenovani zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji zapisujejo bolehamim **Piccoli-jevo želodčno tinkturo**, katera krepi želodec, povečuje slast, pospešuje prebavljeno in telesno odprtje.

Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje

G. Piccoli,
lekarnar pri „**Angelu**“ v Ljubljani
na Dunajski cesti.

Tinktura za želodec pošilja izd. lovatelj v skatljah po 12 stekleničic za gl. 1.26 a. vr., po 24 stekleničic za gl. 2.40, do 36 stekl. za gl. 3.50, po 75 stekl. za gl. 6.50 (poštni paket ne čez 5 kl. težak), pa 110 za gl. 10.30.

Poštno mora plačati p. n. naročnik.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrirana zadruga z omejenim poročtvom,

ulica S. Francesco št. 2, II. n.

(Slovanska čitalnica).

Hranilne uloge se sprejemajo od vsakega, če tudi ni ud. zadruge in se obrestujejo po 4%. Rentni davek od hranilnih ulog plačuje zavod sam.

Posojila dajejo se samo zadrugnikom in sicer na uknjižbo po 5 1/2%, na menjico po 6%, na zastavo po 5 1/2%.

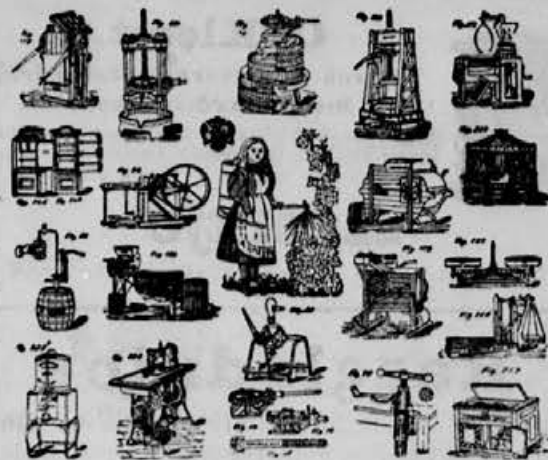
Uradne ure so: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne; ob nedeljah in praznikih od 10—12 dopoldne.

Izplačuje se: vsaki ponedeljek od 11—12 dopoldne in vsaki četrtek od 3—4 popoldne.

Poštno hranilnični račun 816.004.

IVAN SCHINDLER

Dunaj, III. Erdbergstr. št. 12.

razpošilja gratis in franko kataloge v slovensko-hrvatskem jeziku z več kakor 300 slikami o vseh vrstah aparatov za stroje, potrebnih predmetih za kmetijstvo, za obrtne in gospodarske namene.

Cene nižje kakor drugod.

Za realno postrežbo se garantira.

Solidne zastopnike se išče

IVAN SCHINDLER

ces. kralj.

privilegirani lastnik

Dunaj, III. Erdbergstr. št. 12

Spiritus sinapis compositus

ALGOFON.

Jedino sredstvo proti zobobolu, revmatič. glavobolu, migreni itd.
Steklenica z navodilom stane le 20 nvč.
ter se dobi v jedino le v lekarni

PRAXMARER (Al due Mori) Piazza grande TRST

Paziti na ponarejanja.

100 do 300 goldinarjev

zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez kapitala in rizika vrazpečevanjem zakonito dovoljenih državnih papirjev in srčk. Ponudbe pod naslovom **Ludwig Oesterreicher v. Budimpešti, VIII. Deutschgasse 8.**

Anton Širca

GORICA

Nunska ulica št. 12.

Konsumna zaloga olja

razpošiljatve iz glavnih pridelkov od 5 litrov naprej (pristo Gorica).

Olje jedilno fino	32 nvč.
„ dalmatinsko	36 „
„ istrsko	40 „
„ namizno La	44 „
„ „ najfinejše	48 „
„ „ extra	56 „
„ „ specialitetno	60 „
„ Posebno za cerkveno luč	38 „

Tvrška M. AITE

Via Nuova, ogel ulice S. Lazzaro št. 8.

Usojam si naznaniti slavnemu občinstvu in svojim odjemalcem, da sem preskrbel svojo prodajalnico z mnogobrojnim povsem novim blagom po brezkonkurenčnih cenah:

Raznovrstni perkal, moderno risanje, barve	po 15 nvč.
garantirane	24 „
Fini perkal za srajce	19 „
Oxford, barve garantirane	28 „
Francoski sateni	26 „
Piquet, barvan in bel za oblekeba	10 „
Perkalin za podloge vseh barvah	15 „
Blago močno za podloge vseh barvah	90 „
Blago za ženske obleke dvojna širina od 23 nvč. naprej	90 „
„ „ moške obleke širina 150 cm.	50 „
Alpagasér ni za ženske obleke velik.	13 „
izbor	21 „
Kotenina	15 „
„ bela	22 „
Navidežno platno	45 „
Platno čisto laneno	16 „
„ za rjuhe dvojna širina	18 „
Mušolin bel prve vrste	90 „
Chiffon za srajce	50 „
Srajce za gospode, velik izbor belih in barvane	60 „
Srajce za gospe	60 „
Moderol, zadnji kraj	60 „

Velik izbor

trakov, čipk, bordur, vzorci, svilu in različnih garnitur ter vseh drobnarij za šivilje in modistinje. — Vsprejemajo se naročbe moških oblek po meri in najnižjih cenah.

Velik izbor blaga za narodne zastave in narodnih trakov po najnižjih cenah.

KATHREINER-Kneippova sladna kava.

Stara mamica, se meni.

Že leta sem izpričano izvrstna primes k bobovi kavi. — Pri živčnih, srcnih, želodčnih boleznih, pri pomanjkanju krvi etc. zdravniško priporočena. — Najpriiljubljenejša kavina pijača v stotisočero rodovinah.

Natakar.

Mladenič, 30 let, Slovenec, ki pa govori tudi italijanski, izvežban natakar, priden, prijazen in zvest, išče službo. Vsprejel bi tudi gostino na račun. Obrniti se je do uredništva tega lista.

„EDINOST“

večerno in jutranje izdanje se prodaja r. zun v drugih navedenih tobakarnah, tudi na južnem kolodvoru.

Vse stroje za poljedelstvo

Vnovič znižane cene!

Trijeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. Sušilnice za sadje in zelenjavo, škropilnice proti peronospori, poboljšani sestav Vermorelov. Aparate za sumporavanje lozov. Mlatilnice, mlinci za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav. — Samoreznice jako lahko za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje, prodaja v najboljši izvršitvi

Ig. Heller, Dunaj

Ceni kein spričevala zastoj.

II, Praterstrasse.

Iščem zastopnikov! — Čuvati se je ponarejanj!

